

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : Maatschappij van Weldadigheid
Activiteit : Herinrichten bosgebied plus realisatie nieuwbouw
Locatie : Bosgebied ten noorden van de Vaartweg in Wilhelminaoord

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 1 februari 2028.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Maatschappij van Weldadigheid voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.5 lid 2 van de Wnb waar het gaat om het opzettelijk verstoren van de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de kamsalamander (*Triturus cristatus*) en de boomkikker (*Hyla arborea*);
- artikel 3.5 lid 4 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van de voortplantings- of rustplaatsen van de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de kamsalamander (*Triturus cristatus*) en de boomkikker (*Hyla arborea*);
- artikel 3.10 lid 1 van de Wnb voor de hazelworm (*Anguis fragilis*), ringslang (*Natrix helvetica*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) waar het gaat om het opzettelijk doden of vangen en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels een e-mail naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.8. Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan Wet natuurbescherming Vaartweg, Wilhelminaoord d.d. 2 december 2022, door BügelHajema behorend bij dit besluit (hierna Activiteitenplan).
- 1.9. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijziging(en) dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 1.10. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de poelkikker, kamsalamander, boomkikker, hazelworm, ringslang en eekhoorn. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.2. De werkzaamheden dienen enkel tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden om verstoring van diverse soorten te voorkomen.
- 2.3. Een week voorafgaand aan de werkzaamheden dient het gebied kort gemaaid te worden. De maaiwerkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in één richting, in de richting van het agrarisch gebied, om de dieren de kans te geven om te vluchten.
- 2.4. Bomen welke voorzien zijn van holtes en/of nesten dienen voorafgaand aan de werkzaamheden gemarkeerd te worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze bomen dienen te blijven staan inclusief de omringende bomen om zo de functie voor de betreffende soort zo veel mogelijk te behouden. Mocht het onverhoopt niet mogelijk zijn deze bomen te laten staan, dan dient in overleg met de ecologisch deskundige en het bevoegd gezag een oplossing gevonden te worden voor de desbetreffende soort.
- 2.5. De boom waarin het eekhoornnest zich bevindt dient gemarkeerd te worden en dient te blijven staan. De bomen in een straal van minimaal 30 meter rond dit nest dienen eveneens te blijven staan om zo de functie van het eekhoornnest te behouden.
- 2.6. Werkzaamheden rondom het eekhoornnest dienen uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periodes van de eekhoorn, wat betekend dat de werkzaamheden enkel tussen maart en april en tussen juli en november kunnen plaatsvinden.
- 2.7. Bij de werkzaamheden in het bosgebied dient enkel klein materieel ingezet te worden waarbij eventuele rijroutes in kaart worden gebracht en weergegeven dienen te worden in het ecologisch werkprotocol.
- 2.8. Tijdens de werkzaamheden dient de onderlaag zo min mogelijk te worden aangetast voor het behoud van leef- en foeragegebied van diverse soorten.

- 2.9. In februari/maart dienen de te kappen bomen in het bosgebied tot ongeveer 10 à 20 centimeter boven de grond te worden gekapt. Hierbij blijven de stobben en de bodem onaangetast om verstoring van onder andere poelkikker, kamsalamander, hazelworm en ringslang te voorkomen.
- 2.10. Eind april/begin mei dienen de stobben te worden verwijderd en de nieuwe bomen en struweel te worden aangeplant. Bij deze werkzaamheden is een ecologisch deskundige aanwezig om te controleren of er beschermde soorten aanwezig zijn en deze wanneer nodig te verplaatsten.
- 2.11. Het aanplanten van struweel en nieuwe bomen in april/mei 2024 dient plaats te vinden conform hoofdstuk 6.1 van het Activiteitenplan.
- 2.12. Bij het kappen van bomen, het verwijderen van stobben en het aanplanten van nieuwe bomen dient enkel gebruik gemaakt te worden van licht materieel en dienen paden zo veel mogelijk langs de buitenste rand van het bos gerealiseerd te worden.
- 2.13. In de periode februari 2024, voordat de voorjaarsstrek aanvangt, dienen amfibieschermen geplaatst te worden rondom de bouwkvavels conform hoofdstuk 6.1 beschermingsmaatregelen van het Activiteitenplan. Op deze manier kunnen de dieren de locatie van de werkzaamheden wel verlaten, maar niet meer terugkeren naar dit gebied.
- 2.14. In de periode maart/april 2024 dient, door middel van het plaatsen van plaatjes op de bouwkvavels, door een ecologisch deskundige gecontroleerd te worden of er nog soorten op de bouwkvavels aanwezig zijn. Mochten soorten worden aangetroffen dan dienen deze verplaatst te worden naar de andere zijde van de amfibieschermen. Wanneer er geen dieren meer worden aangetroffen, en na vrijgave van de ecologisch deskundige, kunnen de werkzaamheden op de bouwkvavels aanvangen.
- 2.15. De vijver in het oosten van het bos dient behouden te blijven ten behoeve van onder andere de poelkikker en kamsalamander.
- 2.16. Aan de noordzijde van het gebied worden twee poelen aangelegd ten behoeve van onder andere de poelkikker en kamsalamander. De aanleg van deze poelen en de oevers hiervan, dient uitgevoerd te worden conform hoofdstuk 6.1 beschermingsmaatregelen van het Activiteitenplan.
- 2.17. Er dienen minimaal zeven steenhopen en/of takkenhopen langs de oevers en in het bos te worden geplaatst zodat deze gebruikt kunnen worden als overwinteringsplaats voor diverse amfibieën en reptielen. Deze zeven steenhopen en/of takenhopen dienen verspreid over het plangebied te worden aangebracht.
- 2.18. Er dienen minimaal twee broeihopen rondom de nieuwe poelen te worden geplaatst voor de ringslang conform hoofdstuk 6.1 beschermingsmaatregelen van het Activiteitenplan.
- 2.19. Het aanwezige braamstruweel, de loofbomen en struiken welke door de boomkikker worden gebruikt, dienen behouden te blijven ten behoeve van het leefgebied van de boomkikker. Mochten er onverhoopt braamstruweel, loofbomen of struiken verwijderd worden, dient dit plaats te vinden in overleg met de ecologisch deskundig een beschreven te worden in het ecologisch logboek.
- 2.20. De noordkant van het plangebied dient meer open en ruiger te zijn dan de andere delen van het plangebied ten behoeve van het leef- en foerageergebied van de hazelworm en ringslang. Hiervoor dient braam en jeneverbes aangeplant te worden in het voorjaar van 2024 om de functie van het gebied voor deze soorten te versterken.
- 2.21. In het noordelijke deel van het plangebied dienen voldoende open plekken aanwezig te zijn waar de hazelworm en ringslang kunnen zonnen. De ontheffinghouder is verantwoordelijk voor het behoud van openplekken in dit deel van het bos, ook na de geldigheidstermijn van deze ontheffing.

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soort(en) waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
- Bij het markeren van bomen met holten en/of met nesten van vogels of eekhoorn;
 - bij het verwijderen van stobben en nieuwe aanplant bomen en struweel;
 - bij het plaatsen van de amfibieschermen;
 - bij de start van de werkzaamheden op de bouwkeuzen;
 - Bij het aanplanten van bomen, struiken en struweel;
 - bij het aanbrengen van de alternatieve verblijfplaatsen (broeihopen, steenhopen) op geschikte locaties.
- 3.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ter zake kundige ecooloog.

4. Zorgplicht

- 4.1. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 4.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

J.G. Luchtenborg,
Themamanager a.i.
Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Maatschappij van Weldadigheid (digitaal);
- BügelHajema Adviseurs (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Westerveld (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 5 december 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van het adviesbureau BügelHajema namens Maatschappij van Weldadigheid (hierna ontheffinghouder). De aanvraag heeft betrekking op het bosgebied ten noorden van de Vaartweg, gelegen in Wilhelminaoord in de gemeente Westerveld. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wnb voor de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de kamsalamander (*Triturus cristatus*) en de boomkikker (*Hyla arborea*) en voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 lid 1 van de Wnb voor de hazelworm (*Anguis fragilis*), ringslang (*Natrix helvetica*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*).

Figuur 1: Projectgebied (bron: Activiteitenplan)

2. Wettelijk kader

De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermd volgens diverse beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming.

2.2 Habitatrichtlijn

De poelkikker, kamsalamander en boomkikker zijn beschermde inheemse zoogdiersoorten als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 1 van de Wnb is het verboden om in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage 1 bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.1 lid 1 is het verboden om in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage 1 bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te vangen of te doden. Het

opzettelijk vangen en doden van de poelkikker, kamsalamander en boomkikker kan volgens de initiatiefnemer door de aard van de werkzaamheden worden uitgesloten waardoor een ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.1 lid 1 van de Wnb niet nodig wordt geacht.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de poelkikker, kamsalamander en boomkikker als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. de voortplantingswateren en de winterverblijfplaatsen. Onder voortplantingsplaatsen wordt het water verstaan (poelen, vennen, sloten, e.d.) waarin de kooractiviteit plaatsvindt, waar eieren worden afgezet en de jongen (larven) opgroeien. Dit water is veelal het gehele jaar door waterhoudend en bezit ondiepe zones die snel kunnen opwarmen. Het water is voor de genoemde soorten grofweg in gebruik van half maart tot en met september. De precieze voortplantingsperiode verschilt per soort.

Winterverblijfplaatsen zijn de plekken waar de poelkikkers, kamsalamanders en boomkikkers zich in de winter individueel op het land bevinden, zoals in de grond ingegraven, in muizenholletjes, onder stronken en in dammetjes waar puin aanwezig is. Ze verblijven daar grofweg van oktober tot en met half maart. Dit verschilt per soort.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van de poelkikker, kamsalamander en boomkikker. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.3 *Nationaal beschermde soorten*

De hazelworm, ringslang en eekhoorn zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in de bijlage onderdeel A bij de Wnb en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub a van de Wnb is het verboden om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage onderdeel A bij deze wet opzettelijk te doden of te vangen
- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb is het verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb vallen tijdelijke en/of permanente verblijfplaatsen, seizoensgebonden verblijfplaatsen, essentiële migratieroutes en foerageergebieden. Overkoepelend wordt vaak gesproken van leefgebied van de soort waaronder deze functies vallen. Deze functies zijn van belang voor de instandhouding van een voortplantingsplaats of rustplaats van de hazelworm, ringslang en eekhoorn. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.10 van de Wnb noodzakelijk.

2.4 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **De situatie**

De Maatschappij van Weldadigheid is voornemens om het bosgebied en het parkje ten noorden van de Vaartweg in Wilhelminaoord te herinrichten. Aan de zuidzijde van het bosgebied worden zes woningen gerealiseerd waarvoor de gemeente een bestemmingswijzing heeft afgegeven voor bestemming wonen. Voor deze voorgenomen plannen moeten enkele bomen worden gekapt, grond vergraven en vegetatie verwijderd. Er worden nieuwe bomen, bosschages en struwelen aangeplant

en nieuwe poelen gerealiseerd. De historische laan door het bos wordt herstelt en aan de zuidzijde van het parkje wordt een steiger langs de vijver aangelegd. In het bosgebied zijn beschermde soorten waargenomen waardoor een ontheffing Wnb benodigd is.

3.1 *Uitgevoerd onderzoek*

Op een viertal data in 2022 zijn door BügelHajema Adviseurs veldbezoeken uitgevoerd binnen het plangebied. Ook is de NDFF geraadpleegd. Aan de hand van de veldbezoeken is beoordeeld dat het plangebied geschikt is voor meerdere natuurwaarden, maar voor de poelkikker, kamsalamander, boomkikker, hazelworm, ringslang en eekhoorn een ontheffing aangevraagd dient te worden. Als gevolg van de werkzaamheden gaat een gedeelte van dit leefgebied tijdelijk verloren en gaan er mogelijk vaste verblijfplaatsen verloren. Hiervoor dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden voor deze soorten.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gekeken naar de potentie van het plangebied, dit is besloten in overleg met de Provincie Drenthe. De veldbezoeken vonden verspreid plaats over de actieve periode van vogels en de andere te verwachten soorten. Hierbij is een eekhoornnest waargenomen in het plangebied, zijn er poelkikkers gehoord ten oosten van de vijver, is geschikt leefgebied van de kamsalamander en hazelworm ontdekt, is in het noordelijke deel van het bos een ringslang waargenomen en zijn langs de noordrand van het bos meerdere boomkikkers waargenomen. Exacte locaties van verblijfplaatsen zijn alleen van de eekhoorn bekend. Bij de herinrichting van het bos dient voorkomen te worden dat negatieve effecten op (het leefgebied van) deze te verwachten en waargenomen soorten plaatsvinden door het treffen van tijdelijke en permanente maatregelen. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met algemene amfibie- en zoogdiersoorten, bomen met holten geschikt voor vleermuizen en nestelende vogels, rode bosmier, das en broedvogels. De hopen van de rode bosmier blijven behouden. De das heeft enkel een klein deel van zijn foerageergebied binnen het plangebied, want er is geen dassenburcht aangetroffen op korte afstand van de werkzaamheden. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren zal de das niet verstoort worden. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren en geen extra verlichting te gebruiken, voorkomt deze maatregel ook de verstoring van de eekhoorn en het foerageergedrag van vleermuizen.

3.2 *Natuurvrij maken van woningbouwlocatie*

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het gebied kort gemaaid op de locatie waar graafwerkzaamheden plaats zullen vinden. Hierdoor wordt het gebied onaantrekkelijk voor de soorten en zullen de dieren zich verplaatsen naar ongemaaide locaties buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij deze werkzaamheden dient één kant op gewerkt te worden in de richting van het agrarisch gebied, zodat de dieren ook de kans krijgen te vluchten. De te kappen bomen dienen in februari/maart 2024 (overwinteringsperiode van betrokken amfibieën en reptielen) handmatig/met klein materieel tot ongeveer 10 á 20 cm boven de grond gekapt te worden. De stobben en de bodem dienen hierbij zo min mogelijk te worden aangetast. In dezelfde periode dienen amfibieschermen en emmers geplaatst te worden rondom de bouwkvelds. Het plaatsen hiervan dient te geschieden conform hoofdstuk 6.1 beschermingsmaatregelen van het Activiteitenplan. Op deze manier kunnen de dieren het bouwterrein wel zelfstandig verlaten, maar niet meer terug keren. De amfibieschermen en emmers worden dagelijks gecontroleerd.

In de periode maart/april 2024 verplaatsen de hazelworm, poelkikkers en kamsalamanders zich richting de voortplantingsplaatsen en -wateren. Op het bouwterrein dienen plaatjes neergelegd te worden welke dagelijks door een ecooloog worden gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde soorten. Deze soorten worden naar de andere zijde van het amfibiescherm verplaatst. Dit wordt uitgevoerd tot er geen beschermde dieren meer op het bouwterrein aanwezig zijn.

Na de overwinteringsperiode, eind april/begin mei 2024, dienen in één dag en onder ecologische begeleiding de stobben verwijderd te worden en de nieuwe bomen te worden aangeplant binnen het gehele plangebied. Dit dient uitgevoerd te zijn voor de start van de voortplantingsperiode van de hazelworm en ringslang. De ecologisch deskundige kan eventueel aanwezige soorten verplaatsen naar een nabij gelegen locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De bouwkvavels zijn na het verwijderen van de stobben natuurvrij gemaakt. Doordat rekening gehouden dient te worden met de kwetsbare perioden van de eekhoorn doordat het nest zich ten oosten van de bouwkvavels bevindt, kunnen de bouwwerkzaamheden uitgevoerd worden tussen juli en november 2024 en tussen maart en april 2025.

De concrete planning ziet er als volgt uit:

Februari – maart 2024	opgaande vegetatie kappen en stobben laten staan
Maart – april 2024	Plaatjes binnen het amfibieënscherm leggen en dagelijks controleren
Mei 2024	Stobben binnen het scherm verwijderen en start bouwwerkzaamheden

3.3 Tijdelijke maatregelen

Bomen met holtes en/of nesten worden door een ecooloog en/of aannemer gemarkeerd. Deze bomen zullen blijven staan, inclusief waar mogelijk ook de omringende bomen, waardoor voorkomen wordt dat vleermuisverblijfplaatsen of nestplaatsen van vogels verloren gaan. Ook de boom waar het eekhoornnest zich in bevindt dient te blijven staan waarbij ook de bomen in een straal van minimaal 30 meter rondom het nest dienen te blijven staan om de functie van het leefgebied en het nest te behouden. Deze bomen worden ook gemarkeerd. De werkzaamheden rondom dit nest dienen buiten de kwetsbare periode van de eekhoorn plaats te vinden en enkel tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd te worden.

3.4 Permanente maatregelen

Door de voorgenomen plannen gaat (mogelijk) een klein deel van het leefgebied van de soorten verloren. Dit kan effect hebben op de functionaliteit van de voortplantings- en overwinteringsplaatsen in het gebied. Om dit effect te mitigeren wordt nieuw leefgebied gerealiseerd voor de soorten door het gehele bos en het omliggende terrein geschikter te maken (figuur 2).

Aanplant rond bouwkvavels

Tijdens de herinrichting worden naaldbomen gekapt en nieuwe bomen met een minimale diameter van 12-14cm, bosschages en struweel aangeplant. Deze aanplant zal gerealiseerd worden in april/mei 2024. De aan te planten bomen- en struweelsoorten zijn onder andere geschikt voor eekhoorn om nesten in te maken, ze produceren voedsel en dienen als schuilplek voor soorten als de hazelworm, boomkikker, ringslang, marterachtigen en egel. De aan te planten loofbomen worden in combinatie met struweel geplaatst langs de noordrand van de bouwkvavels. Door deze haag en een greppel welke hier gegraven wordt, worden de bouwkvavels op deze manier gescheiden met het bos en ontstaat een oorspronkelijke bomenlaan. Dit struweel is geschikt voor verschillende insecten, reptielen en amfibieën om te foerageren, langs voort te bewegen en in te verblijven of schuilen. Tevens wordt dit deel van het bos opgewaardeerd en blijft daardoor geschikt voor eekhoorn en das en als overwinteringsbiotoop voor hazelworm, ringslang, poelkikker, boomkikker en kamsalamander.

Aanplant noordelijk deel huidig bosgebied

In het noordelijk deel van het plangebied wordt een combinatie van loof- en naaldbomen aangeplant. In de huidige situatie staat hier ook een combinatie van fijn sparren en loofbomen met weinig ondergroei. Deze situatie blijft vergelijkbaar door de fijnsparren te vellen en grove den en enkele extra

loofbomen aan te planten en ontstaat een meer open gedeelte en dient grotendeels vrij te blijven van ondergroei. Op deze manier wordt dit deel van het bos geschikter gemaakt als leef- en foerageergebied voor de eekhoorn, das, ringslang, hazelworm en als overwinteringsbiotoop voor de boomkikker, maar in mindere mate ook voor de poelkikker en kamsalamander. Op enkele plekken wordt braam als lage begroeiing aangeplant ten behoeve van de boomkikker. Door het behoud en de aanplant van struweel, struiken en loofbomen blijft het leefgebied voor de boomkikker intact of wordt zelfs verbeterd.

Noordrand bosgebied

De noordrand van het bosgebied bestaat vooral uit grasland en wat opgaande beplanting. In de nieuwe situatie worden hier naaldbomen en soorten als braam en jeneverbes aangeplant, maar blijft ook veel grasland behouden. Dit gebied is opener en ruiger dan het zuidelijke deel en wordt op deze manier geschikt leef- en foerageergebied voor de eekhoorn. Daarnaast worden er poelen, steenhopen en broeihopen aangelegd om dit gebied tevens geschikt te maken als voortplantings- en overwinteringsbiotoop voor poelkikker, kamsalamander, ringslang en boomkikker. Het gebied zal door de open plekken voldoende ruimte bieden voor hazelworm en ringslang om te zonnen. De ten oosten gelegen vijver is leefgebied voor de poelkikker en kamsalamander en zal daarom behouden blijven. In het noordelijke deel van het bos worden twee nieuwe poelen aangelegd om zo het leefgebied van deze soorten te versterken. De nieuw aan te leggen poelen en ruige oevers in dit deel van het bosgebied worden zo ingericht dat ze geschikt worden gemaakt als voortplantings- en overwinteringsbiotoop van amfibieën en reptielen. De aanleg dient te geschieden zoals vermeld in Hoofdstuk 6.1 Beschermingsmaatregelen van het Activiteitenplan.

Figuur 2: Ontwerp voor de herinrichting van het bosgebied met steenhopen en houtstapels (geel) en broeihopen (bruin)

Aanleg overwinteringsbiotoop amfibieën en reptielen

Als aanvulling op de ruige oevers bij de nieuw aan te leggen poelen worden minimaal zeven steenhopen en/of takkenhopen en stronken langs oevers en in het bos geplaatst. Op deze manier worden extra overwinteringsplaatsen nabij het water gerealiseerd voor amfibieën en reptielen welke het voortplantingswater gebruiken. Op deze manier zijn verspreid over het gehele bosgebied overwinteringsplaatsen te vinden (figuur 2). Ook worden er twee broeihopen voor de ringslang gerealiseerd langs de nieuw te realiseren poelen. Deze kunnen bestaan uit mest, bladafval en takken. De broeihopen worden geplaatst conform Hoofdstuk 6 Beschermingsmaatregelen van het Activiteitenplan.

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 en 3.10 van de Wnb.

4.1 Alternatievenafweging

Een alternatief is het niet uitvoeren van de werkzaamheden. Gezien de grote vraag naar woningen is in afstemming tussen de gemeente Westerveld en de Provincie Drenthe gekozen om het bestemmingsplan op de locatie van de zes bouwkvavels binnen het bosgebied aan de Vaartweg te wijzigen naar woningbouw. Daardoor is het alternatief om de werkzaamheden niet uit te voeren geen bevredigende oplossing, aangezien dit plan tevens in het kader van het belang voor de volksgezondheid en openbare veiligheid is aangesteld. Ook het alternatief om te zoeken naar een andere locatie is daarmee verworpen. Voor de aanwezige soorten wordt het gebied zelf aantrekkelijker gemaakt door uitvoering van de werkzaamheden. In het noordelijk deel van het bosgebied vervalt het wandelpad om de soorten een optimaal leefgebied te kunnen bieden zonder verstoring door wandelaars/recreanten. In de planning wordt zo veel als mogelijk rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de poelkikker, kamsalamander, boomkikker, hazelworm, ringslang en eekhoorn. Een wijziging in planning of inrichting van het gebied zijn daarom ook geen bevredigende alternatieven en zullen eerder een schadelijker effect hebben voor deze soorten.

Conclusie

Door buiten de kwetsbare periode van de poelkikker, kamsalamander, boomkikker, hazelworm, ringslang en eekhoorn te werken, de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ecologisch deskundige, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het projectgebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.2 Belangenafweging

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, genoemd in artikel 3.8 van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied genoemd in artikel 3.10 van de Wnb.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

Landelijk is een grote vraag naar woningen, maar in Wilhelminaoord neemt het aanbod beschikbare woningen sterk af. De locatie voor de bouw van woningen is door de ligging aan de grens, maar binnen van de bebouwde kom, zeer geschikt. De nieuwbouw zal bestaan uit zes energiezuinige woningen in een groene omgeving. Het bouwen van energiezuinige dan wel energie neutrale woningen (hoe kleinschalig ook) levert een bijdrage aan het verminderen van negatieve effecten op milieu en natuur door minder uitstoot van fossiele brandstoffen. Het bouwen van energiezuinige(re) woningen dient daardoor het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid. Het bosgebied ten noorden van de bouwkvavels wordt door de werkzaamheden verbeterd en veiliger gemaakt. Het wandelpad dat momenteel aanwezig is loopt door een donker en deel verwaarloosd bos. Het veilig en beter toegankelijk maken van het bos heeft een positief effect op de openbare veiligheid en volksgezondheid voor de omwonenden. Dit belang geldt voor de poelkikker, kamsalamander en boomkikker (Habitatrichtlijnsoorten, artikel 3.5)

Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van gebieden

Een deel van het bosgebied wordt ingericht ten behoeve van woningbouw waarvoor een bestemmingsplan is opgesteld voor het realiseren van zes woningen. Gezien de plannen en werkzaamheden, valt dit onder het kader ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied. Dit belang geldt voor de hazelworm, ringslang en eekhoorn (nationaal beschermde soorten, artikel 3.10).

Conclusie

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.3 Staat van instandhouding

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Poelkikker

De poelkikker wordt in een groot gedeelte van Nederland aangetroffen. De landelijke staat van instandhouding van de poelkikker is beoordeeld als gunstig (RAVON). Door het treffen van mitigerende maatregelen, te werken buiten de kwetsbare periodes van de poelkikker en doordat het leefgebied na de werkzaamheden verbeterd, zullen de kortdurende effecten geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de poelkikker.

Kamsalamander

De landelijke trend van kamsalamander laat een matige toename zien (BIJ12, 2017b). De soort vertoont een gunstige landelijke staat van instandhouding in Nederland. De staat van instandhouding in Drenthe is onbekend, maar er is geen reden om aan te nemen dat deze anders is dan de rest van de populatie. Omdat door het treffen van mitigerende maatregelen geen leefgebied aangetast wordt maar dit eerder verbeterd, is er ook geen sprake van afname van de omvang hiervan.

Boomkikker

De boomkikker komt van oorsprong voor in de lijn Groningen-Apeldoorn-Breda-Middelburg. Door illegale uitzetten in onder andere Drenthe komt de boomkikker nu ook in onze provincie voor (RAVON). De landelijke staat van instandhouding is beoordeeld als matig ongunstig. Tijdens de werkzaamheden blijft zoveel mogelijk het leefgebied van de boomkikker onaantast en na de

werkzaamheden wordt het leefgebied van de boomkikker aantrekkelijker voor de soort. Negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding worden daarom niet verwacht.

Hazelworm

Hazelworm is in Nederland een wijdverspreide soort en komt in alle provincies behalve Zeeland voor. Kerngebieden zijn de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug en Zuid-Limburg (RAVON). De staat van instandhouding in Drenthe is onbekend, maar er is geen reden om aan te nemen dat deze anders is dan de rest van de populatie. Door te voorkomen dat dieren met de werkzaamheden worden gedood en ervoor te zorgen dat het leefgebied geschikt blijft voor de hazelworm en na de werkzaamheden zelfs verbeterd vindt er geen negatief effect plaats op de lokale staat van instandhouding.

Ringslang

De ringslang komt in drie min of meer gescheiden populaties voor in Nederland. De belangrijkste populaties bevinden zich in Noord-Holland, Gelderland, Overijssel, Drenthe en Friesland. De landelijke staat van instandhouding van de ringslang is beoordeeld als gunstig (RAVON). Er worden gedurende de werkzaamheden meerdere maatregelen getroffen om de effecten op de soort te verkleinen en na de werkzaamheden wordt het plangebied meer aantrekkelijk voor de soort. Er worden daarom geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de ringslang verwacht.

Eekhoorn

De trend van de populatieontwikkeling laat een matige afname zien van de eekhoorn in Nederland. Informatie over de landelijke staat van instandhouding is onbekend, maar op het criterium huidige situatie populatieniveau scoort de eekhoorn ongunstig (zoogdierverseniging, 2022). Mogelijk gaat door de werkzaamheden tijdelijk een klein stukje van het leefgebied van de eekhoorn verloren, waarna het leefgebied voor de eekhoorn wordt verbeterd. Op populatieniveau zal het tijdelijke verlies van het leefgebied geen negatief effect hebben op de staat van instandhouding van de eekhoorn.

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soort poelkikker, kamsalamander, boomkikker, hazelworm, ringslang en eekhoorn zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels en foeragerende vleermuizen. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is. Werkzaamheden welke van invloed zijn op het foeragegedrag van vleermuizen dienen enkel tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.